

Тема №2: “ Система, устрій, загальна організація і правове становище Збройних Сил України. ”

1. Військове будівництво як галузь державної діяльності в Україні, його зміст.
2. Головна мета та принципи військового будівництва, правові форми їх закріплення.

**Please
Turn off Your
Mobile Phones**

Збройні Сили України

- це військове формування, на яке відповідно до Конституції України покладаються оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.

Збройні Сили України забезпечують

- **стримування** збройної агресії проти України та **відсіч** їй, **охорону** повітряного простору держави та підводного простору у межах територіального моря України.

Основні функції ЗС України

- **здійснення заходів правового режиму воєнного і надзвичайного стану,**
- **посилення охорони державного кордону України і виключної (морської) економічної зони, континентального шельфу України,**
- **ліквідації надзвичайних ситуацій,**
- **надання військової допомоги іншим державам, а також брати участь у міжнародному військовому співробітництві та міжнародних миротворчих операціях на підставі міжнародних договорів України та в порядку і на умовах, визначених законодавством України.**

Правова основа діяльності Збройних Сил України

- Правовою основою діяльності Збройних Сил України є **Конституція України, Закон України “ Про оборону України ”, статuti Збройних Сил України, інші закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, міжнародні договори України, що регулюють відносини в оборонній сфері.**

Структура Збройних Сил України.

- Генеральний штаб
  - Сухопутні війська
- Повітряні сили
- Військово-морські сили

об'єднання, з'єднання, військові частини, військові навчальні заклади, установи та організації, що не належать до видів ЗСУ

Чисельність Збройних Сил України.

- **Чисельність Збройних Сил України затверджується Верховною Радою України за поданням Президента України.**
- **Гранична чисельність працівників центрального апарату Міністерства оборони України затверджується Кабінетом Міністрів України.**
- **У 2013р. ЗСУ складала 168 201 чоловік у тому числі 125 482 в/службовців.**

Комплектування ЗСУ.

- Особовий склад ЗСУ складається з в/службовців і працівників ЗСУ, які є громадянами України.
- Окремі посади працівників ЗСУ можуть комплектуватися громадянами, які проходять альтернативну (невійськову) службу у порядку, визначеному законом.
- Громадяни України проходять в/службу та виконують в/обов'язок у запасі відповідно до закону.
- Громадяни України, які проходять військову службу у ЗСУ, складають військову присягу на вірність Українському народові, при виконанні обов'язків служби носять військову форму одягу, їм довічно встановлюються законом військові звання.

Дислокація Збройних Сил України.

- ЗСУ дислокуються на території держави або тимчасово за її межами відповідно до завдань оборони, стратегічного плану застосування і завдань ЗСУ.
- План дислокації ЗСУ розробляється ГШ ЗСУ, узгоджується МО України з Кабінетом Міністрів України і затверджується Президентом України.
- Передислокація в/частин ЗСУ до рівня з'єднання здійснюється за рішенням МО України за погодженням з Кабінетом Міністрів України, а з'єднань і об'єднань - за рішенням Президента України.

Керівництво ЗСУ та забезпечення їх діяльності.

- Керівництво ЗСУ в межах, передбачених Конституцією України, здійснює **Президент України як Верховний Головнокомандувач ЗСУ.**
- В особливий період керівництво ЗСУ та іншими військовими формуваннями Президент України може здійснювати через **Ставку Верховного Головнокомандувача**, робочим органом якої є Генеральний штаб ЗСУ.

Безпосереднє керівництво ЗСУ.

- Безпосереднє керівництво ЗСУ у мирний та воєнний час здійснює **Головнокомандувач ЗСУ.**
- Головнокомандувачем ЗСУ є за посадою Міністр оборони України, якщо він військовослужбовець, а в разі, коли Міністром оборони України призначається цивільна особа, - начальник Генерального штабу Збройних Сил України.

Повноваження МО України у сфері управління ЗСУ

- здійснює військово-політичне та адм. управління ЗСУ;
- реалізує політику держави у ЗСУ, розробляє принципи їх будівництва, визначає напрями розвитку ЗСУ і підготовки їх у мирний та воєнний час;
- всебічно забезпечує життєдіяльність ЗСУ, їх функціонування, бойову та мобілізаційну готовність, боєздатність, підготовку до вик. покладених на них завдань та застосування, комплектування о/с та його підготовку, постачання озброєння та в/техніки, матеріальних, фінансових, інших ресурсів та майна, згідно з потребами, визначеними ГШ ЗСУ, організує виконання робіт в інтересах ЗСУ і надання послуг;

- провадить розвідувальну та інф.-аналітичну діяльність з метою забезпечення вик. завдань;
- взаємодіє з органами держ. влади та громадськими організаціями, контролює дотримання законодавства у ЗСУ;
- розглядає звернення, здійснює прийом громадян з питань, що належать до компетенції МО України;
- здійснює в межах своєї компетенції міжнародне співробітництво за воєнно-політичним, військово-технічним та іншими напрямками, а також з питань цивільно-військових відносин з відповідними органами інших держав та міжнародними організаціями;
- здійснює інші повноваження, передбачені законом.

ЗСУ провадять свою діяльність на засадах:

- вірності конституційному обов'язку та в/присязі;
- верховенства права, законності та гуманності, поваги до людини, її конституційних прав і свобод;
- гласності, відкритості для дем. цивільного контролю;
- поєднання єдиноначальності і колегіального розроблення найбільш важливих рішень;
- комплектування шляхом призову громадян на в/службу та прийняття на в/службу за контрактом;
- постійної бойової та мобілізаційної готовності;
- збереження державної та військової таємниці;
- виховання в/службовців на патріотичних, б/традиціях Українського народу, додержання військової дисципліни;
- забезпечення державного соц.- ек. та соц.- правового захисту громадян, також членів їх сімей;
- заборони створення і діяльності орг. структур пол. партій.

Основні складові діяльності ЗСУ

- Підготовка ЗСУ до виконання покладених на них Конституцією України завдань, організація та забезпечення їх виконання, підтримання на належному рівні бойової і мобілізаційної готовності та боєздатності, виховна робота, збереження життя і здоров'я о/с, забезпечення законності та в/дисципліни у ЗСУ здійснюються органами військового управління, командирами і начальниками всіх рівнів відповідно до вимог Конституції України та законів України, інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері оборони.

Мова у Збройних Силах України.

- У Збройних Силах України мовою службової діяльності, діловодства та документації є **державна мова.**

Соціальний і правовий захист військовослужбовців, членів їх сімей.

- Держава забезпечує соц. і правовий захист в/службовців, членів їх сімей, працівників ЗСУ та осіб, звільнених у запас або у відставку, членів їх сімей, а також членів сімей в/службовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження в/служби або постраждали в полоні у ході бойових дій (війни) чи під час участі в міжнародних миротворчих операціях.
- В/службовцям гарантується одержання за рахунок держави житла, фінансового, речового, продовольчого, медичного (у тому числі санаторно-курортного) та інших видів забезпечення у розмірах, які стимулюють заінтересованість громадян України у в/службі.

- Члени сімей в/службовців та осіб, звільнених у запас або у відставку, а також в/службовців, які загинули (померли), пропали безвісти, стали інвалідами під час проходження військової служби або постраждали в полоні у ході бойових дій (війни) чи під час участі в міжнародних миротворчих операціях, якщо ці особи прослужили у ЗСУ не менш як 20 календарних років, мають право на мед. обслуговування у закладах МО.
- В/службовці строкової служби користуються правом безплатного проїзду всіма видами міського пасажирського транспорту (за винятком таксі) та автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним, водним та автомобільним транспортом приміського сполучення.

- Офіцери, прапорщики, мічмани, в/службовці, які проходять службу за контрактом, в/службовці-жінки та члени їх сімей мають право на пільгове санаторно-курортне лікування та відпочинок у санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах і на туристських базах МО України та на медичне обслуговування.
- В/службовці строкової служби, курсанти ВНЗ при наявності медичних показань забезпечуються безплатним санаторно-курортним лікуванням.
- Особам, звільненим з в/служби, надається перевага у працевлаштуванні на державну службу та отримання освіти за державний рахунок.
- Соц. захист працівників ЗСУ забезпечується на загальних підставах відповідно до законодавства про працю, якщо інше не передбачено трудовим договором.

Обмеження пол. діяльності у ЗСУ

- В/службовці зупиняють членство у політичних партіях та професійних спілках на період в/служби.
- В/службовці можуть бути членами громадських організацій, за винятком організацій, статутні положення яких суперечать засадам діяльності ЗСУ, і можуть брати участь в їх роботі у вільний від обов'язків в/служби час, коли вони вважаються такими, що не виконують обов'язків в/служби.
- Організація військовослужбовцями страйків і участь в їх проведенні не допускаються.

- В/службовці та працівники ЗСУ можуть бути обмежені у свободі пересування, вільному виборі місця проживання та праві вільно залишати територію України, праві на збирання, використання і поширення інф.
- Працівники МО України зупиняють членство у політичних партіях на період роботи у ЗСУ.
- Функціонування профспілок працівників, які уклали трудовий договір із ЗСУ, здійснюється відповідно до Закону України “ Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності ”.
- Організація працівниками ЗСУ страйків і участь в їх проведенні не допускаються.
- Кожному в/службовцю гарантується право сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої.
- В/службовцям надається можливість відправляти, одноособово чи колективно, релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність з додержанням вимог Конституції України та законів України.

Воєнною Доктриною, Законом України “ Про ЗСУ” та іншим законодавством України встановлені основні принципи створення, будівництва та діяльності Збройних Сил.

- **Принципи військового будівництва**
  - **Соціально-політичні**
  - **Організаційні**
  - **Виховні**

Соціально-політичні принципи військового будівництва:

- вірність конституційному обов'язку та в/присязі;
- верховенство права, законність та гуманність, повага до людини, її конституційних прав і свобод;
- гласність, відкритість для демократичного цивільного контролю;
- забезпечення державного соціально - економічного та соціально - правового захисту громадян, які перебувають на службі у ЗСУ, а також членів їх сімей;
- заборона створення і діяльності організаційних структур політичних партій.

Організаційні принципи військового будівництва:

- поєднання єдиноначальності і колегіального розроблення найбільш важливих рішень;
- комплектування шляхом призову громадян на військову службу та прийняття на військову службу за контрактом;
- збереження державної та військової таємниці;
- постійна бойова та мобілізаційна готовність;
- підзвітність конституційним органам законодавчої і виконавчої влади.

Виховні принципи військового будівництва:

- **ВИХОВАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НА ПАТРІОТИЧНИХ, БОЙОВИХ ТРАДИЦІЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ;**
- **ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ;**
- **ДОДЕРЖАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ.**

Висновки:

1. **Військове право** – частина правової системи держави, що відноситься до області будівництва і діяльності ЗС.
- **Військове законодавство** – сукупність законів і інших нормативно-правових актів, регулюючих відносини у сфері будівництва, життя і діяльності Збройних Сил.

2. Процес будівництва та життєдіяльності ЗС України відбувається у системному правовому полі, в основі якого покладено **військове законодавство**.

- **Оволодіння основами змісту в/законодавства є дуже важливим для майбутнього офіцера запасу.**
- Це дасть можливість розвивати правову культуру офіцера, сформує теоретичні та методичні навички проведення правової роботи у військах, правового виховання та навчання підлеглих.

3. Законність – це дотримання законів, інших нормативно – правових актів всіма громадянами України і в тому числі в/службовцями в усіх галузях (не тільки у військовій) суспільного життя.